

А.П. Грінько, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.О. Кваша, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

Для вирішення завдання стосовно формування ефективної системи внутрішньої управлінської звітності необхідно визначити відповідні взаємозв'язки системи управлінського обліку з іншими підсистемами управління підприємством, оскільки внутрішня звітність є документальним уявленням всіх інформаційних потоків, що спрямовані з системи управлінського обліку до зазначених підсистем.

Основними вихідними даними системи управлінського обліку, що подаються менеджерам всіх рівнів, є форми внутрішньої звітності. Внутрішня звітність повинна розкривати показники, релевантні для прийняття управлінських рішень з планування та контролю, і містити не тільки числові дані, але й аналітичні висновки фахівців з управлінського обліку у вигляді рекомендацій, описів альтернативних варіантів управлінських рішень тощо. Під час підготовки внутрішньої управлінської звітності широко використовуються аналітичні методи і процедури, а її надання має максимально полегшити сприйняття інформації користувачами даної звітності. Враховуючи важливість питань належного формування та адресного подання внутрішньої звітності, вважаємо за необхідне сформулювати рекомендації щодо її структури та розрахунку відповідних аналітичних показників для підприємств ресторанного господарства. Для цього необхідно вирішити наступні завдання: уточнити місце економічного аналізу в системі управлінського обліку, що визначає глибину проведення аналітичних процедур під час складання внутрішньої звітності і, багато в чому, склад її форм та показників; визначити адресатів внутрішньої управлінської звітності на підставі виявлення інформаційних потреб різних рівнів управління та зовнішніх зв'язків системи управлінського обліку; запропонувати форми внутрішньої звітності та рекомендації щодо їх складання та надання; встановити аналітичні процедури, що проводяться під час складання внутрішньої звітності і джерела інформації для їх проведення.

Важливою складовою частиною системи управлінського обліку є контрольно-аналітичні процедури, що проводяться на етапах кошторисного планування (бюджетування) і наступного контролю виконання прийнятих управлінських рішень. У даній сфері управлінський облік перетинається з предметною областю внутрішнього економічного аналізу (аналізу господарської діяльності),

використовує аналогічний набір показників і методів. Вважаємо, що зазначена необхідність достатньо виправдана й обґрунтована тим, що система комплексного економічного аналізу в тому вигляді, в якому вона представлена в класичних роботах вітчизняних фахівців у практичній діяльності підприємств не має організаційного оформлення, а саме проведення комплексного економічного аналізу, на жаль, не отримало досить широкого поширення. У той же час, у предметну область управлінського обліку входить ряд розділів, які не є складовою частиною системи комплексного економічного аналізу, але мають першочергове значення для управління господарюючим суб'єктом. До таких розділів можна віднести ті блоки перспективного аналізу, які пов'язані з формуванням операційних та фінансових бюджетів і кошторисів доходів та витрат.

Форми подання внутрішньої управлінської звітності можуть визначатися конкретними розпорядженнями і загальними побажаннями керівництва та повинні відповідати головним вимогам: інформативності й зручності в користуванні. Але наявність примірних переліків та форм внутрішньої звітності було б корисною для господарюючих суб'єктів на етапі організації управлінського обліку. На жаль, вітчизняні та західні вчені-економісти, які займаються дослідженнями у сфері управлінського обліку, приділяють порівняно мало уваги стосовно розробки форм звітності управлінського обліку, що виправдовує достатню вільність під час їх складання та змісту на досліджуваних підприємствах, і різноманітністю особливостей в існуючій практиці їх застосування.

Вважаємо що, основною і найбільш важливою формою внутрішньої управлінської звітності, є звіт про виконання бюджету за центрами відповідальності. Даний звіт може складатися як окремими підрозділами та відповідальними особами, так і в зведеному вигляді, за групами центрів відповідальності й у цілому за підприємством. Для забезпечення контрольних функцій управління до звіту про виконання бюджету доцільно включати як фактичні, так і планові показники грошових потоків з виділенням відхилень за бюджетом у цілому й за окремими факторами.

Таким чином, формування ефективної системи внутрішньої управлінської звітності на підприємствах ресторанного господарства призводить до необхідності розробляти формати внутрішньої звітності для специфічних потреб управління.